І чужому научайтеся,
Свого не цурайтеся...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 194. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 19-го ЖОВТНЯ 1965 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, OCTOBER 19, 1965 No. 194. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Понеділок, 18 жовтня 1965

В АМЕРИЦІ

ГОЛОВНИЙ ПРОКУРАТОР ЗДА ТВЕРДИТЬ, ЩО ПРОТИВ'ЄТНАМСЬКІ ДЕМОНСТРАЦІЇ БУЛИ ОРГАНІЗОВАНІ КОМУНІСТАМИ, і Департамент Справедливости наказав слідство в цій справі. В суботу і неділю, 16 і 17 жовтня відбулися в різних місцях ЗДА демонстрації проти війни у В'єтнамі. В деяких місцевостях були з цього приводу заворушення, бо глядачі старалися перешкодити цим походам і зборам. Деяке число пікетувальників було заарештоване. Студенти з 63-ох коледжів і університетів заявилися за підтримку урядової політики у В'єтнамі на зборах в Ляфаєтт і в Індіяні. В Ню Йорку в демонстрації взяли участь 10,000 осіб, більшість із них творили студенти. В Берклі в Каліфорнії Клюб мотоциклістів старався перешкодити в марші демонстрантам. Прийшло до сутички, в якій були поранені два поліцисти і кілька осіб.

25-го ЖОВТНЯ ПОЧНЕТЬСЯ ДВОДЕННИЙ ЛЕТ ДЖЕМІНІ-6, в якому астронавти будуть старатися зблизитися до ракети, яку випустять вчасніше від космічного корабля. В грудні є плянований лет Джеміні-7, який має тривати 14 днів. Під час цих двох летів астронавти не будуть виходити зі своїх кабін. Але астронавт майор летунства Дейвід Р. Скотт, який буде головним пілотом Джеміні-8, під час цілої однієї орбіти (кружляння довкола Землі) буде поза кабіною. Він має випробувати пачки з киснем на грудях і на плечах та маневрування кабіною за допомогою револьвера. Астронавт буде прив'язаний до кабіни Джеміні линвою 100 стіп завдовжки. Всі астронавти з п'ятьох летів Джеміні в 1966-му році будуть виходити з кабіни в космос.

КНЯЗЬ ЮСУПОВ ДОМАГАЄТЬСЯ $1.5 МІЛЬЙОНА ВІДШКОДУВАННЯ від Колюмбія Бродкестінґ Систем за продукцію телевізійного фільму про Распутіна, якого в грудні 1916-го року вбито в домі Юсупова в Петербурзі. Юсупов з'явився в суді зі своєю дружиною княжною Іреною. Він має 79 років, вона понад 70. Він скаржить фільмову фірму за те, що вона без його дозволу використала той матеріял, який він подав у своїх спогадах, і спотворила його тим способом, що представила княжну Ірину в ролі принади для черця Распутіна, щоб затягнути його до свого помешкання. Князь виграв вже велике відшкодування від англійської фірми Метро-Ґолдвін-Маєр.

В НЮ ЙОРКУ ПОМЕР 50-РІЧНИЙ РОБЕРТ ТОМПСОН, КОЛИШНІЙ ГОЛОВА КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ. Він помер на удар серця 16-го жовтня, а 15-го жовтня він ще підписав заклик-оголошення про демонстрацію проти війни у В'єтнамі. Його праця для Комуністичної партії завела була його зі Стейту Ореґону до Франції, СССР, Еспанії та до Нової Ґвінеї, де він в 1943-му році зголосився добровільно до американської армії. В 1951-му році він переховувався в горах Каліфорнії, де його заарештовано, бо він був засуджений за комунізм, але не зголосився до відбування кари. 1960-го року він вийшов з тюрми.

МОДЕЛІ АВТ 1966 Є ГАРНІШІ, БЕЗПЕЧНІШІ І ПРИ ЦІМ ДОРОЖЧІ, як про це повідомляє „Дітройт Нюз". Пересічно ціна за один віз буде коло $60 більша в порівнянні з цінами за моделі 1965. Автомобільні фірми пододавали до моделів 1966 різні засоби безпеки, і це саме спричинило подорожчання авт. Нові моделі мають додаткові світла безпеки, нове дзеркало та інші нові додатки. Сенатська Підкомісія під проводом сенатора Абрагама Рібікоффа вела слідство в справі безпеки авт, і тому фірми старалися збільшити безпеку возів, в деяких возах є вже пояси безпеки. Адміністрація Головної Служби, яка купує авта для урядових аґенцій, вимагає безпечних авт, і автові корпорації стараються її задоволити.

У СВІТІ

ДРУГИЙ ВАТИКАНСЬКИЙ (ВСЕЛЕНСЬКИЙ) СОБОР ЗАТВЕРДИВ в останньому голосуванні проєкт декларації-декрету про відношення Католицької Церкви до інших не-християнських Церков і їх визнавців на базі толеранції і шукання спільних точок між віруючими в Бога, як надземську силу, — і, при тому, про звільнення жидів давнього часу й сучасних від вини у мученицькій смерті Христа. Як повідомлялось вже, у тому декреті говориться про мусульман, гіндусів, буддистів і жидів. 1.763 учасники голосували „за", 250 „проти". Декрет потребує ще згоди від Папи.

В ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЯХ ПРОМОВЛЯВ на Генеральній Асамблеї міністер закордонних справ комуністичної Куби, Рауль Роа. Всі члени американської делеґації демонстраційно вийшли з залі на час його виступу, залишивши тільки 25-річну пані Кірстен Кемпбелл Павльос, яка на листі 42-членної американської делеґації в ОН займає 41-ше місце. Вона сиділа на кріслі, що займають державний секретар Дін Раск, або амбасадор Артур Ґолдберґ, коли хтось з них приявний на засіданні.

МІХАЇЛ ШОЛОХОВ, 60-ЛІТНІЙ РОСІЙСЬКИЙ ПИСЬМЕННИК, КОМУНІСТ, ДІСТАВ нагороду Нобеля з літератури за повість „Тихий Дон". Совєтська преса розреклямувала цю подію, як „регабілітацію" шведської Академії, яку большевики гостро таврували в 1958 р., коли вона признала нагороду Нобеля Борисові Пастернакові за повість „Д-р Живаго". Під натиском збоку совєтських властей Пастернак „добровільно" зрікся був тієї нагороди, а зламаний нацькувальною кампанією большевиків, помер в два роки потім. Шолохов, мабуть, приїде особисто прийняти ту нагороду з рук короля Густафа VI на церемонії 10 грудня ц. р. З нагородою пов'язана сума 56.400 дол. З російських письменників ще Іван Будін дістав був нагороду Нобеля в 1933 році, коли жив на еміґрації у Парижі.

БРИТІЙСЬКА КОНСЕРВАТИВНА ПАРТІЯ ЗАКІНЧИЛА свій конґрес в Брайтоні. Голова тієї партії Едвард Гіт гостро критикував теперішній уряд Гаролда Вільсона. Конґрес приняв пропозицію маркіза Селсбері, прізвищем якого названо столицю Родезії, щоб не приймати взагалі ніякої резолюції в справі гострого конфлікту між автономним урядом Родезії і Британією в справі самостійности тієї країни.

КОЛИШНІЙ КОНГОЛІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР МОЙСЕ ЧОМБЕ ВІДКИНУВ запрошення вступити до нового „уряду національної єдности" під проводом нового прем'єра, Еварісте Кімби. Чомбе був позбавлений становища прем'єра президентом Касавубу. Чомбе заповів, що як лідер опозиції буде боротися у парляменті за поворот до влади. Загально вважають, що Мойсе Чомбе буде кандидувати проти Жозефа Касавубу на президента Конґа. Вони — давні противники й закидають один одному різні гріхи.

СВІТОВА ВИСТАВКА В НЮ ЙОРКУ ЗАКІНЧИЛАСЯ В НЕДІЛЮ 17-го ЖОВТНЯ

Ню Йорк. — Тут закінчилась Світова Виставка, яка в останніх днях стягнула рекордові числа відвідувачів. В неділю її відвідали 444 000 осіб, а в суботу та в п'ятницю це число було дещо менше. Коли водограї припинили свою „діяльність", діти починали плакати та просили своїх батьків золишитися „трішки довше". Директор Виставки Роберт Мозес в кінцевій промові сказав, що „кінчаємо виставку і відкриваємо новий парк на виставовій площі", який має бути найкращим парком в Ню Йорку. Мозес повідомив, що Виставка матиме поважний дефіцит, бо передбачали, що число відвідувачів становитиме коло 70 000 000, а в дійсності воно дійшло тільки до понад 50 000 000. Виставка має ще боргів на суму — $22 421 750 у воставкових бондах, які тільки в частині зможуть бути сплачені. В 1939 - 1940 рр. Світова Виставка могла заплатити тільки по 40 центів за кожний доляр, витрачений на бонди. Останній день Виставки зазначився деяким хуліґанством, бо численні відвідувачі хотіли собі взяти дещо на пам'ятку з Виставки та брали різні предмети, що були виставлені в різних павільйонах. Жінки забирали квіти з численних квітників на площах. Деякі жінки виривали квіти з корінням та ховали їх в ручних торбинках, щоб їх дома посадити у своїх городах. Аж поліція мусіла в цих справах інтервеніювати. Покищо власники бондів ще минулого року дістали по 25 центів за кожний заплачений доляр. Скільки вони зможуть дістати цього року — ще не знати.

Президент Джансон в цих днях залишить шпиталь

Вашинґтон. — Президент в неділю 17-го жовтня відзначив 10-ий день побуту в шпиталі тим, що одягнувся в свій одяг та був на Богослужбі в шпиталі. Він почувається добре, і лікарі передбачають, що в понеділок, або у вівторок, він від'їде до Білого Дому. 16-го жовтня, в суботу, лікарі витягли Президентові стібки з того місця, де був розріз в горішній частині живота. Зробили це лікарі перед сніданком. Асистент пресового секретаря Президента Джозеф Лейтін заявив, що лікарі вдоволені з темпа видужування Президента, хоч в попередніх днях пацієнт терпів внаслідок газів та мав болі в околиці розрізу. З п'ятниці на суботу Президент не міг спати внаслідок цих болів. Залишивши шпиталь, Президент мусітиме бути у Вашинґтоні до закінчення сесій Конґресу, що може статися в п'ятницю або в суботу, 22-го або 23-го жовтня. Куди Президент виїде на відпочинок, не знати, але найправдоподібніше до Тексасу, на свою форму. Дентист в суботу заложив Президентові нову пльомбу та вичистив йому зуби.

Володимир Щербицький призначений знову на голову ради міністрів УССР

Київ. — Верховний Совєт Української ССР призначив на своїй сесії, відбутій тут в днях 15-16 жовтня ц. р., на становище прем'єра Української ССР Володимира Щербицького, інженера за фахом і члена КПСС з 1941 року. В. Щербицький, народжений у 1918 році, займав у 1957 - 61 рр. пост секретаря ЦК Комуністичнаї Партії України і в 1961-63 рр. був головою Ради Міністрів Української ССР. В червні 1963 року його на вимогу Нікіти Хрущова усунено із становища прем'єра УССР і відставлено на підрядний пост секретаря Дніпропетровського промислового обкому КПУ. Призначено В. Щербицького на місце Івана Казанця, який за рішенням Верховного Совєту СССР став міністром чорної металюргії ССР.

ПРОФЕСІЙНІ ТА ГРОМАДСЬКІ СПРАВИ БУЛИ ПРЕДМЕТОМ НАРАД ЛІКАРІВ ПІД ЧАС ЗУСТРІЧІ НА СОЮЗІВЦІ

Союзівка, Кергонксон. — Минулої суботи й неділі, 16 і 17-го жовтня, на цій препишно розмальованій осінніми красками оселі Українського Народного Союзу в Кетскильських горах відбулася чергова, традиційна вже осіння зустріч українських лікарів, що мала в своїй програмі також ділові наради в професійних і громадських справах. Кругло 140 осіб, лікарів і їх родин, було зареєстрованих на зустрічі. В програмі зустрічі в суботу були ширші сходини психіятричної секції Українського Лікарського Т-ва Північної Америки, сходини секції лікарів-стоматологів і сходини секції дружин лікарів Товариською кульмінацією зустрічі була в суботу спільна вечеря, мистецька програма та товариська забава. Вечеру відкрив голова Метрополітального Відділу УЛТПА Ню Йорку-Ню Джерзі д-р Степан Ворох, вітаючи колеґ, їхні родини та гостей. Д-р Ворох зокрема привітав приявних на вечері д-р Неонілю Пелехович-Гайворонську, д-р Гащук, голів Відділів УЛТПА д-р Марію Казнарську, д-ра М. Сайкевича, д-ра Еміля Клюфаса, попереднього голову Метрополітального Відділу д-ра Шебунчака, бувших голів УЛТПА д-ра Романа Осінчука, д-ра Ярослава Восвідку та теперішнього голову УЛТПА д-ра Богдана Олесницького, який виголосив коротке слово-привітання. Від другого великого професійного товариства, Т-ва Українських Інженерів, вітав лікарів заступник голови інж. Городецький. Після вечері відбулася в концертовій залі „Веселки" мистецька програма з виступом скрипачки пані Оксани Ленець, при фортепіяновому акомпаніяменті п. Володимира Гентиша. Опісля була забава. В неділю, після Служби Божої, яку відправив о. Любомир Гузар, відбулася ділова конференція членів УЛТПА з Головною Управою. В цій конференції, якою проводив голова УЛТПА д-р Богдан Олесницький, взяло участь кругло 40 лікарів, в цьому й голови Відділів УЛТПА: д-р Василь Трухлий з Іллиной, д-р М Сайкевич з Бофало, д-р Марія Казнарська із середнього стейту Ню Йорк, д-р Еміль Клюфас з Нової Анґлії та д-р Степан Ворох — голова Метрополітального Відділу УЛТПА. Секретарював д-р Климентій Рогожинський. Під час нарад розглянено ряд найважливіших питань біжучої діяльности українських лікарів, зокрема віддано багато уваги справі лікарського доросту та пов'язаного з нею Стипендійного Фонду УЛТПА ім. проф. Маркіяна Панчишина. На цілі цього Фонду переводиться тепер між лікарями інтенсивна збіркова акція. Під час дискусії лікарі мали нагоду обмінятися думками на тему багатьох своїх професійних проблем, як і на загальногромадські теми.

Американські літаки знищили совєтську ракетну базу в Північному В'єтнамі

В той час, як американські вояки гинуть в боротьбі проти комуністичної аґресії уВ'єтнамі, деякі збаламучені комуністичною пропаґандою кола серед американського суспільства намагаються протестувати проти участи ЗДА у в'єтнамській війні і влаштовують з цього приводу бурхливі демонстрації по різних містах ЗДА і зокрема по університетських кемпусах. На фото: студентська демонстрація в Каліфорнійському Університеті в Берклі. Ці демонстрації зустрічаються з усе сильнішим спротивом свідомих і патріотичних кіл громадянства, які засуджують цього роду демонстрації і навіть влаштовують маніфестації за дальшою участю ЗДА у в'єтнамській війні.

Сайґон. — П'ять американських джетових бомбовиків знищили своїм налетом в минулу неділю 17 жовтня ц. р. одну базу совєтських протилетунських ракет за 50 миль на північний схід від столиці Північнаго В'єтнаму Ганою. У тому налеті брали участь один джетовий бомбардувальник типу „А-6 Інтрудер" і 4 бомбардувальники типу „А-4 Скайгок". Всі вони вилетіли були з чердака літаконосця „Індепенденс". Вони скинули вісім і пів тонн 500-фунтових і 1.000-фунтових бомб та ствердили, що викидні влаштування були поруйновані, а всі змагазиновані там протилетунські ракети совєтського виробу вибухли, перевівши у великому промірі величезне знищення. Всі американські літаки вернулись цілo до своєї бази. Однак американці втратили в рейдах над Північним В'єтнамом під кінець минулого тижня знову два літаки. Таким чином від лютого цього року, відколи почалося бамбардування Північного В'єтнаму, американське летунство втратило внаслідку протилетунського ворожого вогню, механічних хиб або власних зударів разом 111 машин, не рахуючи гелікоптерів, збитих над Південним В'єтнамом. У наземних боях велися в різних частинах Південного В'єтнаму бої з перемінним щастям. Південно-в'єтнамському війську вдалося наставити успішну засідку на одну сотню комуністичних партизанів, вбити 28 партизанів та захопити багато зброї, покиненої серед утечі ворогом. Американські літаки продовжували скидання пропаґандивних летючок. Над великим північно - вєтнамським портом Гайфонґ, що його до цього часу американці не бомбардували, скинено 640.000 летючок. У столиці Сайґоні та в інших південно-в'єтнамських містах комуністичні партизани проголосили були через свою підпільну радіостацію генеральний страйк на минулу п'ятницю. Фірмував тай заклик комуністичний Фронт Національного Визволення. Однак комуністичний заклик не мав майже ніякого відгуку: наука у школах відбувалась нормально, всі крамниці були відчинені, вуличний рух був звичайний. Західні обсерватори вбачають у тому повному знехтуванні комуністичного заклику широкими масами населення — наявний упадок симпатій, що ними втішався повстанський рух в південно-в'єтнамському громадянстві. Південні В'єтнамці повинуються комуністичними партизанам тільки там, де вони безпосередньо є тероризовані та не мають зв'язку з державною адміністрацією.

„Тризуб" переміг у Бостоні і перебрав ведення у табелі АФЛіґи

„Тризуб" із Філядельфії здобув перемогу 1:0 над дружиною „Тайґерс" у Бостоні в мистецьких змаганнях Американської Футбольної Ліґи, які відбулися в неділю 17-го жовтня. Одинокі ворота зустрічі стрілив у 20-ій хвилині Бенітез, новий змагун „Тризуба", спроваджений з Еквадору. „Тризуб" мав постійну перевагу і не використав цілого ряду підворітних нагод. Після цієї виграної футболісти „Тризуба" перебрали ведення у табелі АФЛіґи, маючи на своєму конті 8:2 точок і відношення воріт 8:4.

„Чорноморська Січ", Ньюарк не закінчила своїх минулонедільних мистецьких змагань Американської Футбольної Ліґи з сильним суперником і претендентом на чемпіона Ліґи, дружиною „Рома" з Патерсону. До половини був безворітний вислід 0:0. Суддя Будано, проти рішень якого протестувала публіка вигуками, а то й погрозами, покинув змагання під час перерви, не подаючи жадних вияснень, ані не попереджуючи про це обидві дружини. Від звіту судді буде залежати рішення АФЛіґи про долю цієї недокінченої зустрічі, яка відбувалася на грищі „Роми" у Вейні, Н. Дж. Господарі змагань, які відповідають за безпеку судді, можуть бути покарані втратою точок, але є теж можливим, що ця зустріч буде повторена або докінчена в пізнішому реченці.

УСК Ню Йорк вибори нерішену 0:0 у важких, але гарних змаганнях за мистецтво „Великої Десятки" Німецько - Американського Футбольного Сюзу з теперішнім лідером табелі „Готою" на її грищі в Брукліні. У цих минулонедільних ліґових змаганнях УСК держав у своїх руках постійну перевагу та ініціятиву, але через стрілову недиспозицію програйнував багато нагод на ворота. Після цієї нерішеної УСК дальше ділить від першуна в табелі „Великої Десятки" тільки одна точка.

● **У Женеві в Швайцарії** помер на 66 році життя Павль Мюллер, винахідник отруйливого порошку Ді-Ді-Ті проти комах, як також цілого ряду інших засобів в боротьбі проти шкідників, що нищать дерева і збіжжя. Хоча Мюллер не мав докторату ані з медицини ані філософії, він дістав нагороду Нобеля з ділянки медицини й фізіології.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

УКРАЇНСЬКІ НАУКОВЦІ В КОНФЕРЕНЦІЇ ПРО НАЦІОНАЛЬНІ МЕНШОСТІ В СССР

Волтгем, Масс. — В конференції про становище етнічних меншостей в Совєтському Союзі, що її улаштовує Інститут Східньо-европейських Жидівських справ при Брандайс Університеті в цьому місті, візьмуть участь теж українські науковці — економіст д-р Всеволод Голубничий з Гантер Коледжу в Ню Йорку, який говоритиме на тему „Економічні аспекти взаємин між совєтськими національностями", та д-р Ярослав Білинський з університету Делавер на тему „Асиміляція й етнографічний опір українців у Совєт. Союзі". Крім того, разом з іншими американськими науковцями, виступатиме на цій конференції проф. Джан Армстронґ, автор відомої праці п. н. „Український націоналізм". Відбудеться конференція в днях 29-31 жовтня ц. р.

ПОМЕР АДВОКАТ ЮРІЙ ЛІНГАРДТ

Ню Йорк. — В понеділок 4 жовтня ц. р., помер тут на 67-му році життя кол. адвокат і юрісконсульт із Києва, — визначний український громадський діяч на еміґрації, б. член Президії ЦПУЕ та його співосновник — Юрій Лінгард Покійний був гетьманцем ще з 1918 року і членом Гетьманського Руху на еміґрації. Панахиду по Покійному відслужено мин. середи в похоронному заведенні П. Яреми в Ню Йорку. Похоронено Покійного у четвер 7 жовтня ц. р. на цвинтарі в Бавнд Бруку.

МИКОЛА ЧУМАЧЕНКО РЕПРЕЗЕНТУЄ ЗДА В МІЖНАРОДНІМ КОНКУРСІ СКРИПАЛІВ

Філядельфія. — Микола Чумаченко, талановитий український скрипаль із Філядельфії, візьме, як представник із ЗДА, участь у міжнародному конкурсі скрипалів, що відбудеться в Москві, в червні 1966 р. Чумаченко є студентом Кертіс Інституту у Філядельфії, кляси дир. Єфрема Цимбаліста. Він виступить теж із власним концертом у Вашинґтоні, Д. К., 3 листопада ц. р., в залі Панамерікен Юніон. Микола Чумаченко бере теж участь в українських імпрезах, як напр., у концерті, влаштованому УВАН та під час Шевченківської Академії у Філядельфії. Чумаченко веде теж скрипкову клясу в Музичній Студії проф. Зої Маркович.

ПІДРУЧНИК ДЛЯ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Ню Йорк. — В-во „Книгоспілка" видало цікавий посібник для навчання української мови п. н. „Збірник матеріялів для переказів". Автором його є Дмитро Свій. Книжка має 60 сторінок і складається з практичних порад, методичних завважень та текстів для переказування учням. До кожного тексту додано завваги, які слова слід пояснити, як скласти плян для переказу і т. п. Автор був колись викладачем української мови в Харкові. Книжка буде добрим посібником для вчителів української мови і батьків, що вдома помагають дітям у науці рідної мови.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ
(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

1500 ТВОРІВ МАКСИМА РИЛЬСЬКОГО

У Києві відбулося засідання комісії в справах літературної спадщини Максима Рильського під головуванням Михайла Стельмаха, — повідомляє „Літературна Україна" з 1 жовтня.

Вже опубліковано 1500 назв окремих творів поета.

Син Максима Рильського — Богдан повідомив, що домашній архів поета вже систематизований і найближчим часом буде переданий на збереження у відділ рукописів Інституту літератури ім. Т. Шевченка Академії Наук УССР.

Готується багатотомове академічне видання творів Масима Рильського.

ЗБІРНИК „НАРОД ПРО ДОВБУША"

Напередодні 220-річчя з дня, коли поліг лицар українського народу Олекса Довбуш, у видавництві „Наукова думка" (Київ) вийшов збірник „Народ про Довбуша".

Упорядник В. Тищенко, кандидат філологічних наук, відібрав краші пісні та легенди про героя Карпат, — пише „Літературна Україна" з 1 жовтня. „Відібрав кращі" треба, звичайно, розуміти: пересіяв крізь густе сито режимної цензури.

„РАДЯНСЬКІ КОЛЯДКИ"

У видавництві „Наукова Думка" (Київ) вийшов друком збірник українських колядок та щедрівок з нотами. Книжка містить понад 500 текстів та близько 200 мелодій. „Окремий розділ у цій книжці присвячений „радянським колядкам".

ЩИТ НА ДНІСТРІ

Містечко Хотин у Чернівецькій області — це колишня могутня фортеця галицько-волинських князів.

Недавно на Нижнє-Дністровській вулиці робили тут розкопи і зайшли поселення часів Київської Руси. Археологи точно встановили, що окремі найдавніші мури Хотинської фортеці закладено в часи Галицько-Волинської держави.

Тоді Хотин став щитом на Дністрі. (З „Краси рідної землі" Романа Федорова у „Молоді України" 22 вересня).

ГОРДІЄВІ ВУЗЛИ І ВУЗЛИКИ

Секретар Мукачівського комсомолу Г. Зотов (Закарпаття) сушить собі голову, як розв'язувати гордієві вузли і вузлики, тобто яким способом заганяти українську молодь до режимної організації.

З цією метою на Закарпатті створили мережу семінарів та спеціяльних університетів. Але цього мало, — каже він у „Молоді України" з 22 вересня. — Щоб підготувати організаторів та керівників, Г. Зотов пропонує створити ... комсомольську академію.

„НІЧОГО НЕ ВДІЄШ"...

— Ти куди, батьку, збираєшся?

— На роботу, мамо. Або що?

— Та сьогодні ж неділя...

— Тьху ти. Хіба?

— Старієш, батьку, забуватися почав.

— Нічого не вдієш, мамо.

— Однак ти збираєшся?

— Ти, як завжди, чудово мене розумієш, мамо...

„Треба все таки було зостатися вдома, — думав Макаров в автобусі. — Вихідний — для сім'ї, ми так рідко буваємо всі разом".

День видався сльотавий, як часто буває на Волині...

Куди ж поспішає Макаров у такий сльотавий день та ще й у неділю? Восьму шахту „лихоманить" ось уже кілька місяців підряд, тобто копальня не дає потрібної кількости вугілля, тому треба працювати і в неділю. (З нарису Миколи Рябого в „Радянській Україні" 19 вересня).

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: На рік $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. В Джерзі Сіті і закордоном: На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. Для членів УНСоюзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і money orders виставляти на: "Svoboda".

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Загроза від агресивної меншини

Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй прийняла минулого тижня 108 голосами проти двох резолюцію, яка стосувалася ніби далекої і тому маловажної справи — Південної Родезії у центральній частині Південної Африки. А втім, та резолюція має величезне прецеденсійне значення — і для України. У тій резолюції Об'єднані Нації рішуче висловлюються проти того, щоб автономний уряд Родезії, опертий на білу меншину — коло 225.000 осіб, — проголосив самостійність тієї британської колонії, знехтувавши волею коло чотирьох мільйонів чорних автохтонів. Правда, білі мешканці Родезії мають чи не 100-відсоткову заслугу в економічній розбудові та культурному розвитку тієї відсталої країни, алеж зобов'язує принцип самовизначення, а в практичному його застосуванні меншина завжди має підпорядковуватись більшості, знайшовши, очевидно, визнання також своїх інтересів і свого становища.

Відомий публіцист Дейвід Лоренс правильно зауважує, що Об'єднані Нації „покищо" стосують дві мірки у підході до азійсько-африканських і до европейських народів, бо, згідно з принципом шанування більшости і противдіяння владі, яку силою накинула меншина, треба затаврувати й відсунути від влади комуністичні партії в цілому ряді східньоевропейських країн. Відомо, що Совєтський Союз зламав своє зобов'язання з Ялтинського договору щодо переведення вільних виборів у нинішніх сателітних країнах, учинивши в тих країнах, — підступом чи насильством, — перевороти з передачею влади в руки малих комуністичних клік, підпорядкованих Москві та зненавиджених народами. Лоренс говорить тільки про сателітні країни, але відомо, що Сталін, продовжуючи трагікомедію з „усамостійненням" УССР, увів її — і БССР — до Об'єднаних Націй, зберігши, проте, в тих „республіках" панування комуністичних клік, сліпих вислужників Москви та її імперіяльної політики.

Споріднену тему заторкнув також заступник державного секретаря для міжамериканських відносин, Томас Ман, у своїй промові до Асоціяції Міжамериканської Преси в Сан Дієго, в Каліфорнії. Він дуже гостро протиставився голові сенатської Комісії закордонних справ, Дж. В. Фулбрайтові, який недавно критикував американську збройну інтервенцію в Домініканській Республіці, натякаючи на „модну" тезу, що комуністи, властиво, не є загрозою для миру і безпеки Америки, якщо тільки вони є націонал-комуністами, незалежними від Москви чи Пейпінгу. Ман підкреслив, що це — самообман вбачати якусь „лібералізацію" в комуністичних режимах, і ствердив безперервну загрозу від комунізму, як підривної течії. Тому, казав він, поки комунізм панує на Кубі, не може бути згоди між ЗДА й Кубою. Націонал-комунізм — це все одно панування меншини, яка заперечує волю народу і проводить диктатуру над народною більшістю. Комунізм — сам собою протинародний, руїнницький, злочинний, і Томас Ман підтримує принцип щодо права й обов'язку колективної акції американських держав проти загрози збоку комунізму в будь-котрій американській країні.

Це все справи ніби далекі від України і українського народу. А втім — які вони близькі нам, і скільки є паралель між тими „далекими" справами і нашою українською справою.

Історичний перелім

Минулого тижня, як і багато разів останніми місяцями й роками, дебати Другого Ватиканського або Вселенського Собору над запроєктованими його Отцями схемами і декретами привернули знову увагу не тільки католицького світу, але й інших християнських церков і навіть великих спільнот, не приналежних до християнської релігії — жидівської, гіндуїстської, буддистської, ісламської. Це й зрозуміло, бо ж дебатована в тому тижні Соборна „Схема про взаємини Католицької Церкви з не-християнськими релігіями" торкалася питань незвичайної ваги для всього людства.

Виходячи із основного ствердження, що „однією є спільнота всіх людей, один їх початок і одна їхня остаточна мета — Бог", і підкреслюючи, що завданням Католицької Церкви є „сприяння єднанню й любові між людьми і між народами", в проєкті соборової схеми з'ясовується, що в різних народів уже здавен-давна було певне уявлення невидимої сили, Найвищого Єства, що стоїть над спрямуванням усіх речей і над усіма подіями людського життя. Елементи тієї віри у Всевишнього, в Батька всіх речей наявні в таких релігіях, як гіндуїзм, буддизм та інших, і тому Католицька Церква, не відкидаючи нічого, що є правдиве і святе в тих релігіях, визнає, що в кожній із них є промінь правди. Одного Бога — Творця неба і землі — визнають мусульмани, і віра в цього Бога засвідчена в науках старозавітніх жидівських патріярхів, Мойсея і Пророків. Проповідуючи Христову „дорогу правди й життя", Католицька Церква не відмовляється від діялогу і співпраці з послідовниками інших релігій, ведених розумно, з любов'ю і з метою збереження духових та моральних дібр, що є наявні в духовості різних народів. Тому Собор закликає і християн і людей інших віровизнань забути минуле і працювати для взаємного зрозуміння, зберігання та здійснювання спільними силами соціяльної справедливости, миру і свободи.

Велика частина проєкту Схеми присвячена проблемі ставлення до жидів, що їх досі трактувала Католицька Церква, як спричинників смерти Ісуса Христа. Пригадуючи вчення Католицької Церкви, що Христос, і Пречиста Діва Марія, і Апостоли, як і більшість із перших учнів Христових, вийшли з жидівського народу, в Схемі стверджується, що відповідальність за смерть Ісуса Христа не може бути приписувана „всім жидам без винятку, ні тим, що жили в той час, ані жидам пізніших і сьогоднішньої діб". Закінчується проєкт Схеми деклярацією про загальне братерство, яке вже в самій своїй основі виключає всі теорії і практики, що ведуть до дискримінації у взаєминах людей і народів.

З'ясовані в проєкті названої схеми принципи і напрямні нового ставлення до віруючих інших, в тому числі й не-християнських релігій, не тільки ревеляційні, але й революційні. Це вперше у своїй історії Католицька Церква висловлює позитивну оцінку інших віровизнань і вимагає толерантного ставлення до віруючих інших Церков і релігійних спільнот. Досі ці інші Церкви та релігії були трактовані або як нез'єдинені, або як відступницькі, або, вкінці, як людські громади, позбавлені світла й об'явлення Христової віри. Прийнята Собором Схема кардинально відходить від минулого і з цього погляду її треба вважати за історичний перелім в історії Католицької Церкви.

ДО З'ЇЗДУ УКРАЇНСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ

У демократичних країнах зустрічі, збори, віча, з'їзди та конвенції є складовою частиною вільних систем, природнім правом, привілеєм і потребою людської спільноти. Але для людського прогресу таки чи не найбільшу вартість мають зібрання і конвенції кваліфікованих знавців поодиноких ділянок життя і розвитку — науковців і професіоналістів. Зустрічаючись, вони обмінюються досвідом і досягненнями, заперечують те, що не має твердої підстави й не виправдовується, встановлюють нові тези й шукають шляхів для кращого розвитку.

До таких зібрань можна оправдано зарахувати й заповіджений на 30 і 31-го жовтня ц. р. перший з'їзд українських журналістів Америки і Канади. Після повідомлення, що такий з'їзд плянується, „Свобода" в редакційному коментарі назвала його „давно потрібним". З цим, мабуть, усі погодимося. Журналістична професія є чи не найбільш „суспільною", ніхто більше від редактора не має діла із найскладнішими проблемами буквально всіх ділянок індивідуального й суспільного життя. Лікар, інженер чи інший професіоналіст приготовляється до своєї праці не тільки довгими й коштовними студіями, але, щоб могти цю працю совісно й відповідально виконувати, мусить постійно йти з „духом часу", знайомитися з новими відкриттями, новими методами, новими можливостями.

Це саме ще більше зобов'язує журналіста. Бо коли лікар має діло із поодинокими пацієнтами, коли інженер будує поодинокі доми, мости чи атомові реактори, то редактор має постійно діло з „масою", „народом" і дослівно з усіми проблемами не тільки сучасного, але й минулого та майбутнього.

Не диво, що в таких обставинах журналістика у вільних країнах розвинулася в одну з найбільш заавансованих і найбільш вимогливих професій. В Америці при багатьох високих школах існують факультети журналістики. Підручники й дослідні праці з цієї ділянки займають одне з перших місць в університетських та публічних бібліотеках. Цій професії створюється сьогодні найкращі умови. Причина цього наявна. Стверджуємо тільки за старшими і мудрішими: доба атома і штучних сателітів ні в чому не змінила старовинної засади, і як колись казали, що перо сильніше від меча, так сьогодні кажемо, що те саме перо сильніше за водневу супербомбу, якщо ми вміємо і хочемо зробити з нього відповідний вжиток.

В обставинах поневолення українського народу, в яких не може бути й мови про вільну українську пресу на рідній землі, наша вільна преса поза межами батьківщини є одною з найбільших, якщо не найбільшою вартістю. Радше сказати б, вона може такою бути, і це залежить у першу чергу від нас, працівників преси.

Заповіджений з'їзд українських журналістів Америки й Канади повинен до того поважно причинитися. Наша преса має головну проблему, з якої випливає багато-багато інших: вона бідна в матеріяльному розумінні. На чотирьох, вісьмох чи навіть шіснадцятьох сторінках, що їх мають наші щоденники і тижневики, редактори „душаться" перед кожночасним питанням: що друкувати, а що не друкувати. На це може бути розв'язка, яку піддає нам хоч би місто Ню Йорк, що так само „душиться" на обширі малого острова: воно будує хмародери! Не маємо можливостей збільшувати числа сторінок наших газет, — стріляймо у височінь, піднесімо і вдосконалюймо якість наших публікацій. Це можуть зробити тільки редактори - журналісти.

Черговою найбільшою проблемою нашої преси, яка випливає з першої і яка унеможливлює пропоновану розв'язку щодо поліпшення якости наших періодиків, є факт, що такі обставини нашої преси не можуть мати жадної атракційної сили для молодих адептів журналістики. Скільки є таких наших молодих людей, що, здобувши високу журналістичну освіту в американському чи канадійському університеті, хотіли б стати на працю в українській газеті, яка не може мати для них ані матеріяльних, ані професійних перспектив. Також і тут ми можемо і мусимо знайти розв'язку. Не мавши багато можливостей у матеріяльній ділянці, ми таки можемо двигнути нашу пресу у професійній ділянці на таку висоту, щоб вона у цьому відношенні стала більшою атракцією, більшим „викликом" для нашого журналістичного доробку.

Це тільки для прикладу згадано дві з багатьох проблем нашої преси, розв'язка яких залежить у першу чергу — щоб не казати виключно — від працівників нашої преси. Таких більших і менших основних проблем; не кажучи вже про злободенні, у працівників нашої преси безліч. Не всі можна буде на з'їзді не то обміркувати, але й заторкнути. Однак, багато дечого таки можна буде з'ясувати, спільно їх собі усвідомити і спільно нарадитись і спільно шукати розв'язки. Це й є головною метою з'їзду.

Очевидно, що велику вартість для кожного працівника нашої преси — без уваги на те, чи він працює в редакції чи „дописує" — матиме особиста зустріч, особисте знайомство чи й дружба.

Думаємо, що організатори зустрічі правильно поступили, вирішивши не тільки не ставити, але й запропонувати, щоб на порядок нарад не ставлено будь-яких інших проблем, поза проблемами нашої преси й журналістики в професійному аспекті. Це не тільки з уваги на обмежений час з'їзду, але й принципово. Ми маємо наші пресові органи на те, щоб висловлювати свої думки й пог-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Мих. Калимний

ВТРАЧЕНА ПОПУЛЯРНІСТЬ

Куритиба, — Бразилійський уряд, очолений наставленим революцією президентом Кастельо Бранко, виразно переживає кризовий період. Приступаючи до праці, він був сповнений великих надій і окрилений рожевими перспективами. Президентові та новим міністрам тоді видавалось, що вони мають у руках чарівну паличку, від помахів якої залежатиме все і вся. Вони наперебій обіцяли якнайшвидше поліпшити все життя Бразилії.

Та минав час, проголошені обіцянки не виконувалось, і тому терміни їх виконання доводилося пересувати, а потім і „забувати" про що говорилося. Одначе, населення всі ті обіцянки пам'ятає, і значна частина його все ще сподівається поліпшень. Тим часом опозиційні до уряду елементи, зокрема партії Жуселіно Кубічека ПСД (соціял - демократична) і Жвона Гулярта ПТБ (робітнича), тобто партії двох колишніх президентів, набирають щораз більшої сили.

Конкретною перевіркою спаду популярности пореволюційного бразилійського уряду і зростання впливів опозиції стали вибори губернаторів, що відбулися 3-го жовтня. Досі опубліковані наслідки вже показують, що уряд втратив дуже багато на підтримці населення. Урядові кандидати на губернаторів стоять попереду лише в чотирьох естадах. Опозиційні кандидати йдуть горою в сімох естадах. Правда, всі опозиційні кандидати перед виборами мусіли довести свою непов'язаність з комуністами, інакше виборчі трибунали усунули б їх зі списків.

Найяскравішим показником довготривалої кризи є постійне зростання дорожнечі, безперервна інфляція, хронічне обниження матеріяльного забезпечення широкого загалу людности. Урядові насамперед треба було зупинити зростання дорожнечі.

Уряд таки кілька разів заходжувався біля цього, але, на жаль, нічого путнього з того не вийшло. Політика накладання високих податків на продуцентів і торгівців не устабілізувала ціни, а підвищила їх, бо податки, зрештою, сплачує той, хто купує для власного споживання. І підприємець та купець, одержавши повідомлення про підвищення податків, негайно ту підвишку додає до цін своїх товарів.

Заходи уряду бодай зупинити розріст державного апарату також не дали позитивних наслідків. Надавичайно багато грошей поглинає військо, яке дістає дуже високу платню. Щоб забезпечити утримання цих непродуктивних прошарків населення, уряд змушений не тільки підносити податки, а й ціни на все те, що є в його безпосередньому чи посередньому посіданні. Так продовжують рости ціни на газоліну, електрику, воду, на всі транспортові засоби. А це, ясна річ, викликає піднесення цін і на промислові вироби, і на сільсько - господарські продукти.

Провадиться перегляд платень, у першу чергу військовим, працівникам державної адміністрації, банків і т. ін. з метою достосувати їх до проґресуючої дорожнечі. Та не встигнуть піднести платні, а ціни знову підскочили вгору. Найгірше на цьому виходять робітники та службовці фірм і підприємств, яким платні підносять тільки раз на рік.

Хоч пореволюційний уряд дістає велику фінансову підмогу від ЗДА та деяких інших країн західнього світу, йому завжди бракує грошей, і він всюди їх шукає. Під цим оглядом непрощенною була недавня поїздка міністра плянування Роберта Кампоса до Москви. Він там пробув два тижні і повернувся . . . з зером у руках.

Як пишуть бразилійські часописи, кремлівські ватажки намагалися спочатку запевнити собі послух бразилійського уряду, а тоді вже розмовляти про фінансово-економічні справи. Їм не подобається бразилійське становище супроти Куби, боротьба уряду Бранко з комунізмом, активна співпраця Бразилії з ЗДА в Домініканській Республіці тощо. В ділових переговорах вони не хотіли вважати Бразилію за рівнорядного партнера. Коли, наприклад, зайшла мова про будівництво у Бразилії електрівень, совєтські можновладці пригадали Єгипет, де вони, як повні господарі, будують Асуанську греблю, а єгиптяни є лише виконавцями їхніх наказів.

Хоч питання електрівень і далі дискутується між Бразилією і СССР, напевно нічого з того не вийде. Раніше говорилося про побудову совєтськими фахівцями електрівень коштом 160 мільйонів долярів, а тепер згадуються тільки . . . 9 мільйонів долярів, та й то дуже тихенько.

Краще повелося Бразилії з Західньою Німеччиною та Італією, з якими укладається торговельні й промислові угоди великих розмірів. Щодо Франції, то покищо гучні обіцянки де Голля з часів, коли подорожував він по країнах Латинської Америки, далекі від практичного здійснення.

Довго уряд сушив собі голову, як бути з бразилійською валютою. Випустили були „для зручности" купюри вартістю 5 тисяч крузейрів — нічого не допомогло. Хотіли ще випустити купюри вартістю 50 тисяч, але ніби схаменулися, бо відчули, що так може дійти й до мільйонових банкнотів, як то було в Росії за Керенського. Недавно міністерство фінансів повідомило про заплянований випуск нових грошей, теж з назвою крузейрів. Вони мають ввійти в обіг двома етапами, протягом 1966-67 рр. Новий крузейро дорівнюватиме ста теперішнім. Та випуск нових грошей потребує стабілізації економічно-фінансового життя, а вже обов'язкового припинення росту дорожнечі. Інакше нові гроші швидко наздоженуть своєю вартістю старі.

Треба припускати, що вислідки виборів не пройдуть без наслідків для уряду. При майбутніх виборах президента, федерального парляменту й сенату можуть знову повернутися до влади ті, що думали запроваджувати в Бразилії комуністичний режим. Щоб цього не сталося, треба діяти рішуче й швидко.
маршал Кастельо Бранко, очевидно, таку потребу відчуває, бо вже заявив про реорганізацію кабінету міністрів, з залученням до його складу нових, здібних, фахових осіб.

Іван Івахів

ЩЕ ПРО НАШУ КУЛЬТУРУ

Не знаю, чому саме тепер наші люди „відкрили Америку", тобто проблему подружжя. На мою думку, це трохи запізно, бо одні вже поженились, інші постарілись, залишився нарибок, що йому байдуже, з ким женитися, бо він уже говорить і навіть думає так, як і все його оточення. А те, що ми пишемо, про що дискутуємо, це — бесіда по весіллі.

На мою думку, йдеться не так про те, з ким женитись, як про те, що зробити, щоб задержати наш стан посідання, тобто якомога закріпити українство серед наших подруж мішаних і немішаних. Йдеться про те, щоб ми знову через партійні міжусобиці, „впливи" не згубили з нашої уваги тієї наступної важливої проблеми, щоб не прийшлося знову оглянутись, коли буде вже запізно. Каже приповідка: мудрий поляк по шкоді, але дуже часто ця приповідка не оправдується.

Коли вже мова про весілля, то його обов'язково треба відбувати в українському стилі, згідно з нашою традицією і звичаями. Традиція взагалі, звичаї, народний побут, обичаї — це могутній чинник у житті народу. Тут не треба ні студіювати, ні багато читати, бо кожний ці звичаї знає, а виконувати їх — приємність, прямо спорт. Під час таких святкувань ми відчуваємо, сприймаємо їх дуже сильно, і залишають вони по собі більший ефект, як усякі дуже вчені доповіді, лекції та інші казання. Бож почування заторкують не тільки свідомість, але й підсвідомість, що, на думку психологів, є рішальним чинником, який визначає, зумовлює спосіб думання, поведінку.

От уявіть собі наше весілля з усіма його співами перед посадом і по посаді, перед перепоєм - частуванням і після того. Аби похорон із нашим „вічная пам'ять". Я не знаю іншої величної пісні, що справляла б таке сильне враження на присутніх. А візьміть косовицю, жнива, Різдво, Великдень. Будь ласка, скажіть мені, в якій іншій церкві ви чули таку могутню пісню, як „Христос Воскрес" або бачили такий звичай, як ходження по гробах весною, на Великдень, із „Ангел вопіяще". Це ті моменти, що ніколи не забуваються.

Другий чинник — це вже чисто розумовий: наука, книжка. Книжка відіграє тут найважливішу ролю. Бо не всі можуть студіювати, але книжку кожний може купити, мати її у себе в хаті, щоб час від часу до неї заглянути, почитати. Йдеться про те, щоб ту книжку розповсюднити. Дотепер вона мало розходилася. В першу чергу вона була замало розреклямована; подруге — маємо багато авторів, і кожний хоче своє продати. Повінь книжок появилась, але до читача дійшло їх дуже мало. До того ж багато цікавих і конче потрібних книжок не можуть побачити світу, бо не завжди такі книжки можуть знайти видавця.

От маємо місяць жовтень, місяць книжки, саме тепер добра нагода над цією справою подумати і щось з тим фантом нарешті зробити. Моя рада така: зорганізувати центральне видавництво, щось ніби відділ пропаганди, або по - англійськи „клірінг гавз". До цього видавництва мали б належати наші письменники, господарники і представники громадянства, щоб ця організація не закостеніла в чисто літературних проблемах, всяких стилях і напрямках. Господарники й представники громадянства мали б зайнятися фінансами, розподілом праці.

Організація ця мала б кожного року видати стільки й стільки таких і таких книжок і їх розпродати. Розпродаж я розумію як всенародне діло, тобто попровадити його мав би комітет з найповажніших громадян, не конче з високою освітою, бо самі кольпортери того не втнуть. Коли народ побачить, що за це діло взялося стільки людей, значить це річ поважна, отже треба помогти, ну, і книжка піде.

Питаєте: а де гроші? От і знову ті гроші. На початок пропоную зорганізувати „похід доляра", тобто зібрати від кожного по долярові, от так, як ми колись збирали яйця чи клоччя на Рідну Школу, а потім зорганізувати читацьку громаду, тобто згуртувати бодай 10 000 передплатників, які заявили б, що річно кожний з них купить, скажімо, на 50 долярів книжок. Таж кожний з нас і так щорічно купує більше як на 50 долярів книжок.

А потім, чим далі в ліс, тим більше дров: можна зорганізувати торгівлю мистецькими картинами, зразками народного мистецтва, народною ношею та всякими іншими фаталашками.

Можна укласти бюджет так, що кожна наша установа дасть на фонд цього видавництва стільки й стільки річно, так, як колись наша кооперація складала на Сільського Господаря. Якщо ми здобулися на пам'ятник Шевченкові, то й поготів можемо здобутися і на таку справу. Кажете не піде? Ану, спробуймо!

Степан Смерека-Чорній

ТЕАТРАЛЬНІ ІДЕЇ ТА ЕСТЕТИЧНІ ПРИНЦИПИ КАРПЕНКА-КАРОГО

(6)

Відбулась особлива нарада з участю таємного радника К. Побєдоносцева, статс-секретарів Сольського та Островського і виконуючого обов'язки Головного Управління в справах друку — гофмайстра князя В'яземського. На тій нараді ухвалено правила 1876 року зберегти, але доповнити їх такими пунктами:

1) дозволити друкувати „малоруські" словники з умовою збереження правопису загальноросійського або вживаного не пізніше як у XVIII ст;

2) дозвіл на сценічний показ „малоруських" п'єс і публічне виконання „малоруських" пісень та куплетів, що перейшли цензуру, поставити в залежність від розсуду місцевої влади в кожному окремому випадку, а дозвіл на друкування „малоруських" текстів при нотах, з дотриманням загальноросійського правопису, надати Головному Управлінню у справах друку;

3) заборонити формувати театри і трупи для виконання виключно „малоруських" п'єс.

Ці постанови були "височайше" затверджені 8 жовтня 1881 року, але не опубліковані, а тільки повідомлені відповідним органам управління „конфіденційно"[23].

Заборона формувати виключно українські трупи вимагала подвійного складу — українського і російського, непосильного приватним театрам, або виключала можливість підготови добрих артистів, бо годі було уявити, щоб могла виникнути путяща сценічна школа при постійних переходах від „Назара Стодолі" до „Тетяни Репіної" і від „Пошились у дурні" до „Горя з розуму".

Але і „височайша" заборона не вбила українського народного театру. Театральні антрепренери, щоб виграти час, потрібний для показу українського драматичного твору, обмежували російську частину показу перед ним чи після нього до невеликого водевільчика, поки з'їжджалася чи роз'їжджалася публіка. В 1884 році Головне Управління в справах друку звернуло увагу губернаторів на такий обхід закону, але з цього нічого не вийшло.

1894-го року заборонено в найгострішій формі довозити українські книжки з-за кордону. 1895-го року заборонено українські книжки для дитячого читання, що, по суті, було повторенням попередніх заборон із 1863, 1876 і 1881 років.

Російський уряд у національній політиці дійшов до того, що дозволяв українські концерти лише у випадках, коли текст українських пісень був перекладений на французьку мову. А в 1867 році київським українцям з великим трудом вдалося добитися дозволу на український концерт з французьким текстом пісень: треба було також співати українські народні пісні в перекладі на французьку мову"[24].

**

У театрі трьох братів Тобілевичів всі театральні питання вирішували збори. Карпенко - Карий вважав, що треба забезпечувати акторів у хворобі і старості, давати виховання дітям бідніших акторів, турбуватися про родину актора. Він вимагав створити для цього необхідні фонди.

Думки Карпенка - Карого в питаннях театру мали вирішальне значення в організації нового театру. Карпенко - Карий разом із Кропивницьким продовжували традиції великих майстрів сцени М. Щепкіна і К. Соленика. Вони вказували для українських акторів шляхи до відродження правди життя в театральному мистецтві.

Настав 1900 рік. У Києві, на Фундуклеївській вулиці в театральному приміщенні Бергоньє давав свої вистави театр трьох братів. З нових п'єс, що були поставлені в зимовому сезоні, йшла історична драма М. Старицького „Богдан Хмельницький". Ролю гетьмана Хмельницького виконував Микола Садовський.

На другий день після п'єси в готелі у Марії Заньковецької зібралися всі три Тобілевичі, Садовський, Саксаганський і Карпенко-Карий. За сніданком обговорювали репертуар, з яким найближчим часом мала виступати Марія Заньковецька.

На цьому „сімейному сніданку", як казав Саксаганський, доручили Карпенкові-Карому від імени всіх присутніх звернутися листовно до Марка Кропивницького з пропозицією заснувати товариство українських акторів.

Відповідь від Кропивницького одержали швидко. Він писав: „Одне тільки я бажаю — знов з'єднати першорядні артистичні сили і попрацювати на схилі літ на славу рідній сцені"[25].

Для організації нового театру фундатори зустрілися в першому тижні Великого посту в Єлисаветграді і тут розробили його статут. Вирішили об'єднатися на правах товариства з п'ятьох членів під назвою „Товариство артистів під керівництвом М. Садовського і П. Саксаганського за участю Заньковецької, Кропивницького, Карпенка - Карого"[26].

На українському театральному небі засяяло блискуче сузір'я артистичних талантів. В історії українського театру це товариство, створене в березні 1900 року, стало відомим як „Театр Корифеїв".

З другої половини 1900 року глядачі всіх великих міст України мали змогу дивитися на вистави з участю найвизначніших сил українського театру. Гастролі в кожному місті тривали, як правило, протягом місяця, а в Києві і Москві протягом трьох місяців, при чому Київ завжди лишався на закінчення сезону.

В „Театрі Корифеїв" грала частина акторів із трупи Тобілевичів і частина з трупи Кропивницького.

[23] П. Д. Тимошенко, Хрестоматія матеріялів з історії української літературної мови, частина II. В-во „Радянська Школа", Київ, 1961, стор. 311.
[24] Корифеи украинской сцены, Киев, 1901, стор. 13.
[25] В. Суходольський, Народна артистка. Держ. В-во дитячої літератури УРСР, Київ, 1961, стор. 222.
[26] Там же, стор. 223.

(Далі буде)

Гемстед, Н. Й.

ІМПРЕЗА ДЛЯ СОЮЗОВОЇ МОЛОДІ

Після врочистих ювілейних святкувань в 1964 році Сорокліття свого існування, 327-ий відділ в Гемстеді провів в неділю 12-го вересня цікаву й успішну імпрезу для своїх наймолодших членів — Союзової молоді та дітвори.

Організатори здавали собі справу з того, що справа союзового доросту і праця над ним на нашому терені не є поставлена на відповідному рівні. Тому постановлено ширше обзнайомити дітей та молодь з історією, працею та завданнями УНСоюзу з дальшою метою — притягнути якнайбільше нашої молоді до активної праці у Відділі.

Імпреза складалася з двох частин: піврічних зборів Відділу та Союзового Вечора для Молоді.

В заповненій церковній залі, де зібралися старші члени Союзу та понад 50 молодих членів у віці від 8 до 18 років, голова відділу пан Василь Захарія відкрив піврічні збори, подав програму дня та передав слово для звітування фінанс. секретареві відділу п. А. Конистянському. Він привітав пароха укр. катол. церкви о. С. Квартучі, адвоката Івана Флиса голову Обласного Комітету Відділів УНС Нюйоркської Округи та приявних місцевих і позамісцевих членів і гостей.

З увагою прислуховувалась наша молодь звітам відділу та Провірної Комісії. В ході дискусії порушувано актуальні справи відділу та громади.

По короткій дискусії голова Відділу закрив офіційну частину дня — тобто збори і передав ведення Союзового Вечора вправному аранжерові імпрези п. Ю. Штогринові.

Вечір започатковано відспіванням гимну УНСоюзу молодими, здібними пластунками: Д. Плетеницькою і М. Захарією.

Відтак промовив до молоді адв. І. Флис в двох мовах. В короткій і приступній формі голова Обласного Комітету переказав історію Союзу в Америці та Канаді. Зокрема пояснив значення УНСоюзу для української спільноти в Америці, особливо в ділянці матеріяльної та духової допомоги нашій науці, церквам, політичним акціям, спортові, молоді та поодиноким своїм членам. Молодь з цікавістю вислухала доповідь. Вона для неї була зрозумілою. Молодь відчула, що вона належить до найсильнішої громадської організації, що так багато добра зробила для української справи. Це було видно в її гордих обличчях, тому й не диво, що грімкими оплесками дякувала доповідачеві.

Опісля під вмілим керівництвом п. Ю. Штогрина місцева союзова молодь пописувалася перед гостями та своїми батьками різними родами мистецької самодіяльности.

Сцену прикрашували американський та союзовий прапори й союзова емблема, що її для Відділу розмалював в красках п. Г. Зарицький. Гурт малих танцюристів під наглядом молодого союзовця Я. Білого виконав такі точки: „Чумак" (Б. Пекар), „Запорожець" (Я. Курчак, Ю. Захарія, Ю. Зарицький, С. Мамус) і „Гопак (Б. Пекар, С. Мамус, І. Шпачинський, М. Зарицька).

Оркестра, зложена з малих музикантів, підготовила при помочі заступника голови відділу п. В. Шпачинського пісні: Гей, там на горі, Стоїть явір і Засвистали козаченьки, (Б. Курчак, Я. Курчак, Б. Пекар, Ю. Захарія, І. Шпачинський). Вірш В. Сосюри „Любіть Україну" деклямували спільно Х. Ломаґа, М. Шпачинська, П. Барняк, М. Барняк, О. Дацків, Т. Сенчишин, Х. Герула, Л. Плетеницька, Р. Лотоцький, М. Мицьо. Г. Ломаґа деклямувала вірш О. Олеся „Живи Україно" М. Захарія і Д. Плетеницька (дует) чарували присутніх своїми голосами, виконуючи дві пісні: „Мрія" і „Марш України".

Одним з кращих виступів була деклямація „Три сини" Л. Храпливої, виконана трьома найменшими виконавцями програми: Марусею, Борисом та Ромком Федорцевими. На „біс" вони теж відспівали пісню „Нумо, діти!"

Завершенням мистецького виступу було прекрасне виконання гуморески „Дід Андрій і баба Марійка" нашими надійними М. Захарією і Д. Плетеницькою.

Під щирий сміх розбавленої молоді й розрадуваних батьків та гостей закінчено цю імпрезу.

Підбадьорений успіхом Вечора голова Відділу заповів, що Управа плянує відбути в скорому часі прогульку для дітей і молоді на „Союзівку". Цю заяву молодь прийняла з одушевленням.

У веселій та теплій атмосфері дружби й зближення молодь і дорослі розходилися додому, вдоволені гарно й корисно проведеним Вечором.

Г. Зарицький

Доповідь о. Волтера Цішека в Українському Інституті Америки

В суботу 9-го жовтня відбувся в Українському Інституті Америки перший виклад із серії „Викладів УККА ім. Івана Франка", які спонзорує Український Конгресовий Комітет Америки.

Доповідачем в суботу був о. Волтер Цішек, бувший в'язень совєтських концентраційних таборів у Сибірі.

Вечір відкрив і ним проводив п. Йосип Лисогір, Екзекутивний Віце - Президент УККА. Він привітав доповідача і всіх приявних гостей, які виповнили залю Інституту, і попросив редактора видань УККА Володимира Душника, щоб він накреслив сильветку о. В. Цішека, автора споминів про побут на Сибірі, що появилися недавно англійською мовою під заголовком „З Богом в Росії".

Отець В. Цішек, в своїй півторигодинній доповіді говорив про свої переживання в таборах примусової праці на Сибірі. Його перекидали дуже часто з табору до табору та примушували виконувати найтяжчу фізичну працю, ставлячи йому єдиний закид, що він шпигун — Ватикану!

Під час цього примусового мандрування по таборах о. В. Цішек зустрічався із тисячами українців, які у великому числі перебувають майже у всіх таборах Сибіру. Він підчеркнув, що більшість в таборах примусової праці, це „інородці"; росіяни є в меншості й вони, переважно, хоч засуджені, працювали в таборових адміністраціях.

По смерті Сталіна полегшала доля в'язнів. о. В. Цішек відправляв богослуження, сповідав і причащав тисячі в'язнів. Ту ж саму роботу виконували українські греко - католицькі священики з Галичини, яких в таборах він зустрічав і декілька навіть прізвищ подав під час свого докладу. Вони не заламались, а несли духовну опіку прибитим і фізично заломаним в'язням.

В 1963-му році, після 23-річного перебування в таборах і в'язницях, о. В. Цішек, за старанням Американського Уряду був звільнений і тепер працює в Осередку ім. Папи Івана XXIII при Фордгемському Університеті в Ню Йорку.

Між численними гістьми на докладі були також оо Василіяни: о. протоігумен Когут Микола, о. парох із церкви св. Юра Засійбіда Орест і о. Мелетій Соловій.

Доповідь була цікава, ілюстрована цікавими фактама.

Н. Н.

Ню Йорк, Н. Й.

ПОДВІЙНИЙ ЮВІЛЕЙ 204 Від. УНС ім. о. ГОНЧАРЕНКА

1-го серпня 1965 року минуло 40 років від заснування 204-го Відділу УНСоюзу в Ню Йорку. За ініціятивою П. Задорецького, М. Воробця, І. Дусановського та М. Близнака 1-го серпня 1925 року засновано цей Відділ УНСоюзу, якому в 1956 році надано назву козака - священика Агапія Гончаренка, який прибув до ЗДА 100 років тому. Відділ від кількох місяців лагодиться належно відзначити ті два Ювілеї.

Це відзначення відбудеться 24-го жовтня 1965 року в залі УНДому в Ню Йорку. В програмі бенкету будуть такі точки: вшанування пам'яті померлих членів Відділу предсідником Павлом Марком, привіт по англійськи рекордової секретарки Софії Карплюк, слово про історію Відділу д-ра Василя Палідвора, згадка про патрона Відділу о. А. Гончаренка — д-ра О. Соколишина, привіти Головного Уряду УНС, Окружного Комітету Відділів УНС в Ню Йорку, Відділів УНС, організацій та гостей.

Тостмайстром бенкету буде фінансовий секретар Відділу д-р Василь Палідвор. Під час бенкету буде влаштована д-ром Соколишином виставка писань, знимок та згадок про о. Гончаренка українською та англійською мовами. Відділ видає теж і Ювілейний листок з історією Відділу пера д-ра Василя Палідвора, програмою Бенкету та згадкою і знимками свого патрона о. А. Гончаренка, пера д-ра Соколишина — редактора того листка. Відділ розіслав запрошення на ювілейне свято Відділам УНСоюзу та організаціям, і сподіваються, що всі вони візьмуть участь у ньому. Вступ на бенкет — $5.

Д-р Ол. Соколишин
голова Конт. Комісії 204-го Відділу УНС ім. о. Агапія Гончаренка в Ню Йорку.

Здвиг СУМА в Дітройті

4-,5- й 6-го вересня відбувся на сумівській оселі „Київ" в Дітройті 14-ий Всеамериканський Здвиг Спілки Української Молоді Америки для Осередків СУМА західніх стейтів. В Здвизі взяли участь Осередки ім. короля Данила — Акрон, ім. М. Міхновського — Віндзор, Канада, ім. Київ та ім. гет. П. Орлика — Дітройт, ім. гет. І. Мазепи — Кентон, ім. гет. Б. Хмельницького — Клівленд, ім. гет. І. Мазепи — Мілвокі, ім. Тараса Шевченка — Парма, ім. полк. І. Богуна, ім. „Крути" та ім. М. Павлушкова — Шикаґо, ім. полк. Є. Коновальця — Янґставн та Відділи юнацтва ім. „Мукачів" з Флинту та ім. „Ужгород" з Лорейн.

Здвиг СУМА проходив під гаслом „Живи, зростай для перемоги" та відзначував 40-ліття створення Спілки Української Молоді в Батьківщині та 15- ліття геройської смерти ген. Т. Чупринки, командира УПА. Гасла та дати, які Здвиг відзначав, своїм змістом стукали до сердець сумівської молоді, яка в струнких колонах стояла напроти них.

Здвиг офіційно почався в суботу о год. 2-ій по пол. піднесенням прапорів. На жаль погана погода в суботу перешкодила переведенню заплянованої програми, а це — спортових змагань та концерту мистецьких гуртків різних Осередків. Тільки у вільній від дощу півгодині перед вечором учасники Здвигу змогли набожно вислухати молебень в намірені українського народу, який відправив о. протосрей М. Куданович, парох Української Православної церкви св. Марії в Дітройті. В слові до молоді о. прот. Куданович звернув увагу молоді на гасло „Живи, зростай для перемоги", закликаючи її всеціло жити згідно з цим гаслом на славу Бога та добро свого народу.

На другий день Здвигу чудова погода піднесла настрій учасників та вможливила вповні перевести програму. О год. 10:30 ранку сумівська молодь зібралася з прапорами перед трибуною. Після звітування й піднесення прапорів день зайнять почався польовою Службою Божою, яку відправив о. д-р Володимир Гавліч, парох Української Греко-католицьчаття з Гемтремку. В проповіді о. д-р Гавліч начеркнув, якими ми маємо бути, зазначуючи, що „Америка не вимагає від нас бути зматеріялізованими і заглибленими в розкошах цього світа... Перед нами є великі ідеали, які випливають із факту нашого походження і положення нашого народу". Проповідник кликав: „Зміцнюймо ці ідеали в собі, пізнаючи їх в школах та організаціях. Господь буде благословити нас, коли будемо зберігати і жити згідно з християнсько- українськими ідеалами". Під час Служби Божої сумівська молодь співала релігійні пісні.

Після Служби Божої розпочалася частина Здвигу. До президії були покликані: члени ГУ СУМА — мґр Є. Гановський, подруги Софія Бура та Маруся Яцків, М. Яременко, Т. Цішкевич, М. Лущак та численні інші.

Маніфестаційну частину Здвигу відкрив командант друг А. Никончук. Привітавши присутніх, він попросив до слова мґра Є. Гановського, який виголосив головну промову про цілі СУМА.

Під час гостини відчитано резолюції, в яких СУМА зайняла становище до ряду справ та проблем, виходячи з становища національних інтересів українського народу.

На закінчення Здвигу відбулася дефіляда сумівської молоді, в якій взяло участь 715 сумівців та юнацтва.

По обіді в неділю відбувалися: спортові змагання копаного м'яча, відбиванки та попис самодіяльних гуртків юнацтва різних Осередків. Вечором відбулася сумівська ватра.

Здвиг офіційно закрито в понеділок о год. 10-ій ранку.

На здвигу відчитано під час гостини привітіт від губернатора стейту Мишиген Джорджа Ромні, який в своїй телеграмі сказав, „остаточна перемога над комунізмом та насильством залежить від підготовки та посвяти". Привіти були від сенаторів: Ф. Гарта та п. М. Петрика та 13-ти конґресменів.

В неділю відвідало Здвиг та приглядалося сумівським зайняттям 3000 гостей.

ЛуК-а

Короткі вісті

● Московські „Ізвестія" принесли статтю Сема Гавмана з Ню Йорку про антисемітизм в Америці, оперту на даних з книжки „Дехто з моїх приятелів" Бенджаміна Епштайна і Арнольда Фостера, діячів „Бенай Брит Антидефемейшен Лиґ". Кажется там про готелі, мешкальні кооперативи і клюби, куди не приймається жидів і т. п. Епштайн твердить тепер, що з усіх готелів в Америці — 2% стосують дискримінаційну практику проти жидів та що стаття в Ізвестіях „переборщує" перестарілі дані.

● На шляху до Західнього Берліну через широку на 110 миль комуністичну смугу совєтські вояки силою притримали американських старшин кількох військових поїздів і загрозили їм крісами, коли вони хотіли перевірити, як виглядають льокомотиви в тих поїздах. В четвер минулого тижня підсовєтська Східня Німеччина відзначала роковини своєї „суверенности" і комуністи „декорували" всі льокомотиви червоними прапорами. Американці гостро запротестували.

ЛИСТИ ДО РЕДАКЦІЇ

ЩЕ ПРО ОБОРОНУ ЧЕСТИ СИМОНА ПЕТЛЮРИ

В ч. 189 „Свободи" з 29-го вересня ц. р. вміщено допись п. Дмитра Ерстенюка, секретаря Т-ва Прихильників УНР у Рочестері, Н. Й., п. з. „В обороні історичної правди і чести Симона Петлюри" на наклеп в паризькому журналі „Матч".

До цього допису дозволю собі додати, що в обороні чести сл. п. Головного Отамана станули також інші українські організації, а в першу чергу комбатантське з Европи і в ЗДА.

Між тими організаціями була також Станиця Братства колишніх вояків 1 УД УНА в Шикаґо, яка ще 7-го лютого 1965 р. вислала до Редакції „Парі-Матч" відповідне письмо - протест.

Редакція „Парі-Матч" не помістила нашого письма на сторінках свого журналу, але письмом з 10-го березня 1965 р. за підписом свого головного редактора прислала нам на адресу підписаного перепрошення з цього приводу з висказом жалю та відісланням нас до вміщеного вже в журналі „Парі-Матч" ч. 829 у рубриці читачів аналогічного до нашого письма, допису полк. Павла Вержбицького, голови Спілки бувших Комбатантів Армії УНР у Франції.

Майор інж. М. Харів
секретар Станиці Братства кол. вояків 1 УД УНА
Шикаґо, Іллиной

Спілка Українських Журналістів Америки (СУЖА)

ПОВІДОМЛЯЄ, ЩО

в суботу і неділю 30-го і 31-го жовтня 1965 р.

— відбудеться —

на СОЮЗІВЦІ в Кергонксоні, Н. Й.
(Kerhonkson, N. Y.)

ПЕРШИЙ З'ЇЗД УКРАЇНСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ АМЕРИКИ І КАНАДИ

Реєстрація учасників З'їзду в п'ятницю, 29-го жовтня ввечорі і в суботу, 30-го жовтня, рано.

ПРОГРАМА З'ЇЗДУ:

СУБОТА, 30-го ЖОВТНЯ 1965 р.:

Год. 11-та перед полуднем:
1. Відкриття З'їзду
2. Схвалення порядку нарад
3. Вибір Президії і Комісії
4. Доповіді:

Ред. Богдан Кравців („Свобода", Джерзі Сіті-Ню Йорк): „Преса в Українській ССР".

Ред. Василь Софронів-Левицький („Новий Шлях", Вінніпеґ-Торонто, Канада): „Українська Преса в ЗДА і Канаді".

Ред. Мстислав Дольницький („Америка", Філядельфія): „Українська англомовна преса".

Ред. Антін Драган („Свобода", Джерзі Сіті-Ню Йорк): „Проблеми нашої преси".

Перерва на обід

Год. 2-га по полудні:
Дискусія, внески і пропозиції.

Год. 7:30 ввечорі:
СПІЛЬНА ВЕЧЕРЯ
У програмі: Привіти та Літературно-розвагова програма.

НЕДІЛЯ, 31-го ЖОВТНЯ 1965 р.

Год. 10-та перед полуднем:
Богослуження.

Год. 11-та перед полуднем:
Продовження дебат, відчитання і схвалення Спільної Декларації.
Закінчення З'їзду.

Запрошуємо усіх українських журналістів і журналісток Америки і Канади до участи у З'їзді, зголошуючи свою участь уже тепер на адресу секретаря СУЖА: Dr. Roman Kryshtalsky, 14 Peck Avenue, Newark 7, N.J., U.S.A.

ЗА УПРАВУ СУЖА:
Іван Кедрин-Рудницький, д-р Матвій Стахів, Антін Драган, д-р Роман Криштальський, Петро Сагайдачний, д-р Борис Ржепецький, Михайло Островерха, Микола Галів, Мстислав Дольницький, Валентин Коваль.

Товариство Українських Інженерів
ВІДДІЛИ: ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, НЮ ЙОРК і СИРАКЮЗИ
просять всіх Українських Інженерів, своїх Членів з Родинами та запрошених ними гостей і нашу Студіюючу Молодь на

ТРАДИЦІЙНУ ОСІННЮ ТОВАРИСЬКУ ЗУСТРІЧ

що відбудеться

на СОЮЗІВЦІ

в суботу та неділю, 23-го і 24-го жовтня 1965 року

В ПРОГРАМІ:

СУБОТА, 23-го ЖОВТНЯ 1965 р.
Реєстрація цілий день.
Год. 3-тя по пол. — ПІКНІК В ЛІСІ та ПРОГУЛЯНКА В ГОРИ.
Год. 4-та по пол. — Пленарне засідання Головної Управи і Управ Відділів: Бофало, Бостон, Дітройт, Клівленд, Лос Анджелос, Філядельфія, Ню Йорк, Сиракюзи, Шикаґо.
Год. 6-та веч. — Коктейл у „Веселці"
Год. 7-ма веч. — Спільна вечеря.
Год. 8:30 веч. — Весела програма.
Інж. Лев Яцкевич — конферансьє, інж. Мирослав Шарко, інж. Остап Гаваляшко (Монтреаль), інж. Любомир Калинич та ревелерси „Каравана"
Год. 10-та веч. —

ОСІННІЙ РАВТ — оркестра „ОГО"

Стрій візитовий.

НЕДІЛЯ, 24-го ЖОВТНЯ 1965 р.
Спільне снідання, Служби Божі, спільний обід, дозвілля, роз'їзд.

●

Кімнати просимо замовляти безпосередньо в Управі Союзівки:
UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION ESTATE
KERHONKSON, N.Y. Тел.: 914 626-5641
Реєстрація $3.00 від родини.

Щиру подяку складаю

ВП. П-ові Докторові ЮРІЄВІ СТЕФАНІВСЬКОМУ

за його сумлінну опіку мною безпосередньо по випадку, під час мого перебування в шпиталі, а відтак дома.

Надя Мандрусяк

---

204 Відділ УНСоюзу
ім. о. Агапія Гончаренка в Ню Йорку

— влаштовує —

в неділю, 24-го жовтня 1965 року
о год. 4:00 по полудні
В МАЛІЙ ЗАЛІ
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ
в НЮ ЙОРКУ при 140-142-2-га Евню

ЮВІЛЕЙНИЙ БЕНКЕТ

для відзначення
40-РІЧЧЯ СВОГО ІСНУВАННЯ
з доповіддю
д-ра О. СОКОЛИШИНА про о. Агапія Гончаренка, Патрона Відділу.

УРЯД ВІДДІЛУ

✝

Ділимося сумною вісткою
з Родиною, Приятелями і Знайомими,
що в п'ятницю, 1-го жовтня 1965 р. в Рочестер, Н. Й.,
упокоїлася в Бозі на 93-му році життя

бл. п. Анна з Мартиновичів
ХАРАМБУРА-ЗАГАЄВИЧ

Похорон відбувся у вівторок, 5-го жовтня 1965 року з похоронного заведення до церкви Богоявлення і на католицький цвинтар "Holy Sepulchry" у Рочестері, Н. Й.

Остали в смутку:

ОЛЕНА ХАРАМБУРА — невістка
АННА ЄИНА з мужем МИКОЛОЮ — внучка
АНДРІЙ ХАРАМБУРА з дружиною ЛЯРИСОЮ — внук
ІГОР, ОРЕСТ, БОГДАН і МАРУСЯ ЄИНИ — правнуки

В ДРУГУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ СЛ. ПАМ'ЯТІ
пані-матки Марини
Даниленко-Слобідської

Довголітньої народної вчительки, видатної сценічної артистки й співачки в м. Харкові, церковної патріотки УАПЦ, основоположниці Українського Селянського Руху в Україні і на вигнанні, суспільно - громадської діячки на Слобожанщині — в храмі св. Миколая УАПЦ: 153-157 Турнер вул., Алентавн, Па.

відбудеться

У суботу, 23 жовтня ц. р. рано
ЗАУПОКІЙНА ЛІТУРГІЯ
У неділю, 24 жовтня ц. р., після Богослуження
ВЕЛИКА ГРОМАДСЬКА ПАНАХИДА
З МИСОЧКОЮ — Собором Священників

Ласкаво запрошуємо близьких Друзів, дорогих Слобожан і Почитателів світлої пам'яті Небізчеці Пані-Матки Марини, прибути на спільну МОЛИТВУ і ЧАШКУ ЧАЮ!

Низько клонимо свої голови перед Тобою Дружино, неповторна Мамо, Народнице і сумуємо за Тобою!
Твій сопутник життя — о. КОНСТАНТИН
Твої донечки: ЛЮБОВ, ЯРОСЛАВА,
НАТАЛКА із зятями, внучатами й правнуками — в Україні
та близькі Земляки-Слобожани

Тихий ювілей заслуженого громадянина

(З нагоди 80-ліття Михайла Хамули)

Живуть серед нашої еміграційної спільноти люди, які тепер не відіграють в нашому спільному житті видатної ролі, та проте вони були загальновідомі на рідній землі. Багато таких наших людей живе під тягарем трудного життя на чужині у відокремленні і їм публічних ювілеїв не справляється, хоч вони напевно заслуговують на громадську увагу.

Саме таким ювілятом є Михайло Хамула, якому 28-го вересня сповнилось 80 літ життя, повного трудів не тільки для себе і своєї родини, але теж для своєї вужчої громади та української громади на рідних землях у широкому значенні продовж першої половини нашого століття.

Михайло Хамула

Ім'я Михайла Хамули пов'язане в першу чергу з економікою нашого населення в Галичині. Почавши з 20-тих років аж до початку другої світової війни, коли большевики „визволили" Галичину з-під польського „панського" ярма, а всіх власників від їх із трудами життя набутих власностей, — ім'я Хамули визначало чільного представника нашого купецтва і промислу, а глинянські килими Хамули прикрашували більшість українських хат, церков та установ.

Килимарство, колись халупничий промисл самих глинян та вбогих довколишніх сіл, розбудував Михайло Хамула до рівня фабричної продукції, починаючи із сирівця — тонами спроваджуваної австралійської вовни — почерез механічну чищальню, парові фарбарню і сушарню, механічну прядільню та ткальню з кроснами великих форм, даючи заробіток сотням робітників та десяткам адміністраційного персоналу на власній фабриці та коло 500 килимкарським ткалям у довколишніх 11-ох селах, що працювали на доставлених 360 кроснах. Свої вироби збував Михайло Хамула у власних або комісових склепах, що їх мав у Львові, Станиславові, Варшаві, Кракові, Вильні та Познані, і менших містах, як теж через десятки аґентів, що роз'їжджали по терені і збирали замовлення. Поважне число працівників Хамули опинилось на еміґрації в цій країні, а від одного з них пощастило йому одержати одинокий альбом взорів своїх килимів, який сьогодні має свою музейну вартість, бо взори походили часто з мистецьких рук відомих наших мистців, таких як Бутович, Дядинюк, Цьонь, інж. Житкевич та інші, а деякі теж з Краківської Малярської Академії. Килими Хамули були відзначені золотими медалями на міжнародних виставках у Празі, Львові і Познані та на реґіональній виставці в Тернополі, як теж багатьома срібними та бронзовими медалями.

Таким робом в роках перед 2-ою світовою війною Михайло Хамула належав до рідких одиниць наших промисловців і купців, що зуміли створити джерело заробітку і приходів на ширшу скалю навіть серед невідрадних економічних умовин польської окупації Галицької Землі. Тому й не диво, що в тих часах наша спільнота знала його, як великодушного жертводавця і мецената на всякі національні цілі.

Але образ 80-літнього нашого заслуженого співгромадянина не був би повний, коли б не згадати його життя з часу, поки він став загальновідомим українським промисловцем і купцем. Бо саме на той час припадає його жива участь у праці для своєї вужчої громади.

По скінченні освіти в народній школі в родинному селі Бортковї, Золочівського повіту, виділової школи в Радехові та частинно учительської семінарії в Сокалі і врешті однорічного курсу для урядовців Податкового Удяру, тоді ще під Австрією, і по короткій праці на такому становищі в Західній Галичині, Ювілят перейшов на становище міського урядовця до Глинян у 1912 році. В часі війни заснав він посмаку еміґрації, бо мусів втікати перед московською окупацією в Карпати, де переховувався на приходстві о. Радошицького в Лобізві, Ліського повіту, аж до 1915 року. По проголошенні самостійности Української Держави в листопаді 1918 року Ювілят зголосився до військової служби і сповняв обов'язки начальника пошти і військової телефонічної централі. Пізніше від 1918 року до 1921 року сповняв обов'язки посадника міста, аж цей пост відібрала йому польська окупаційна влада, а залишила йому становище адміністратора майна християнської громади в місті. В 1923 році польська адміністрація відібрала йому і це громадське становище, але в тому часі ювілят уже був частинно усамостійнився у напрямі своєї пізнішої кар'єри купця і промисловця.

Побіч метушливої праці в своїх підприємствах Ювілят був дуже активний у своїй громаді. Він заснував першу Харчову Кооперативу у свойому місті і був її першим директором. Був головою Районової Молочарні та Українбанку, членом Міської Ради, Комісії Податкового Уряду в Перемишлянах, трикратним присяжним суддею при Окружному Суді в Золочеві, суддею-вотантом при Промисловому Суді у Львові продовж 3-ох років та членом багатьох наших товариств та установ, як „Просвіта", „Рідна Школа", „Сільський Господар" і др.

Ювілят був жонатий з Катериною Старосельською, дочкою учителя з родинного села, яка померла в часі останньої війни і похована в Лодзі, в Польщі. З 4-ох дітей тільки найстарший син — інж. Володимир, жонатий з Галиною, дочкою покійного письменника Федора Дудка, живе в Ню Йорку, а всіх інших поглинуло воєнне лихоліття. Дочка Марія, замужня Логаза, спочиває в могилі в Німеччині, а сини Євген і Богдан, безпосередні жертви війни та большевицького терору, спочивають у невідомих могилах рідної землі.

Ці трагічні пережиття на деякий час духово заломили Ювілята, але він щераз знайшов радість життя і тільки два роки тому вдруге оженився з колишньою своєю урядничкою Катериною Фарміґа-Фалендиш і проживає тепер в Кетскильських горах у родинній хаті в Елленвіл, Н. Й., — недалеко від „клаптиків" України — „Союзівки" і „Сумівки".

Дав би то Господь, щоб сповнилась колишня ворожба чорноокої циганки про довголіття і щоб Ювілят дожив ще до трициферного віку!

М. Л.

Пассейк, Н. Дж.

ЮВІЛЕЙ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛІ

В неділю 17-го жовтня Українська Централя в Пассейку відзначує п'ятилітній Ювілей свойого існування. Ювілей Української Централі рішено відзначити з тої причини, що вона на терені Пассейку оправдала своє існування.

Першим головою УЦ був і є ним ще й досі пан Іван Хомко, який своїм вмілим і тактовним поступуванням спричинився до співпраці всіх товариств.

Українська Централя стала тим з'єднуючим центром, де кожний почуває себе як у власній хаті. Сьогодні в Українській Централі знайшли приміщення більшість українських організацій, різних політичних поглядів і переконань, а практика виказала, що ніхто нікому не є на перешкоді, коли є добра воля до співпраці. Завдяки Українській Централі українське організоване життя розвивається, і є всі дані на те, що Пассейк як громада, може в короткому вже часі стати в перших рядах українських громад в організаційному, культурно-освітньому секторах і в вплаченню Національного Датку до українського народного фонду УККА. Побажане, щоб серед українського загалу було прагнення включитися в українське організоване життя Пассейку. В організації є сила і ту силу кожний з нас повинен скріплювати, бо пасивні і невтральні ніколи не мали, не мають і не будуть мати рації. З нагоди п'ятиліття Українська Централя видає 74-сторінкову ілюстровану знімками всіх організацій однодніюку, в якій буде подане, що собою представляє Українська Централя, для яких цілей вона зарганізована. Всі з Пассейку і околиці повинні цю одноднівку придбати за $0.50.

З нагоди п'ятиліття відбудеться Ювілейний Бенкет з мистецькою частиною, в якій беруть участь артисти Львівського Театру: Оксана й Пінот Рудакевичі, з Філядельфії, Іванна Конанів й Валя Калин з Нюарку. Тостмайстром буде сотник Кононів. Українське громадянство Пассейку і околиці своєю масовою участю може причинитися до відзначення цього п'ятиліття. Запрошення на Ювілей можна дістати в Українській Централі.

В. Марущак

ДО З'ЇЗДУ УКРАЇНСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ляди на різні політичні й суспільні проблеми, і ми заперечували б самі себе, концепцію вільної преси, якби намагалися будь-якою постановою чи деклярацією „уніформувати" наші погляди не будь яку іншу проблему поза професійно-журналістичними. Але якби з'їздові пощастило встановити якийсь кодекс чи кодекси журналістичної практики, журналістичної етики, встановити найширші рямки солідарности в професійних справах, якби з'їздові пощастило бодай загально встановити професійні підвалини, на яких можна було б збудувати оцей якостевий „хмародер" нашої преси, то це був би справді історичний з'їзд.

Все залежить у першу чергу від учасників з'їзду. Згідно з дотеперішніми зголошеннями, участь у цьому з'їзді візьмуть репрезентанти всіх наших журналістичних ґенерацій: досвідчені працівники української преси під різними займанщинами в Україні між двома світовими війнами, як і журналістичний доріст на еміґрації і в країнах нашого поселення.

Це збільшує надії на добрий результат з'їзду. Ніхто з вільних українських журналістів „не поїв усіх розумів", ніхто з них не може здавати собі справу з усіх проблем вільної української преси і ніхто не може знати всіх тих проблем, що їх може мати кожний редактор і кожна газета. Спільна зустріч журналістів, спільні наради й дебати, спільна застанова мажуть тільки допомогти, щоб усі вони спільно допомагали своїй громаді і своєму народові. **А. Д.**

Збори Відділів УНСоюзу

НЕДІЛЯ, 24-го ЖОВТНЯ 1965 р.

АСТОРІЯ, Л. Ай. Місячні збори Б-ва св. о. Николая — 5 Відд., о год. 5-ій по пол. в церковній залі при 37-09 — 31st Ave. Буде звід контролі. Проситься обов'язково прийти і вплатити свої залеглі вкладки. — Управа.

Посмертні згадки

ВАРВАРА ГАСІЙ, членка 204 Відд. УНС ім. о. А. Гончаренка в Ню Йорку, дружина довголітнього секретаря Відділу, померла дня 29 вересня ц. р. Покійна походила з с. Висна, пов. Рогатин, Україна. Полишила в глибокому смутку сина Валтера, 4 дочки: Марій Гасій, Катерину Лібенспергер, Оллі Снайдер і Алію Рандаццо та сім внуків. Похорон відбувся в суботу 2-го жовтня 1965 р. на цвинтар св. Андрія в Бавнд Бруку при участи родини, приятелів і знайомих.
Вічна Їй Пам'ять!
Управа 204 Відділу

МИХАЇЛ ТЕПЛИЙ (ГАТАЛА), член 235 Відд. УНСоюзу в Росфорді, Огайо, помер 23 вересня 1965 р. на 77 році життя. Походив з с. Босько, пов. Сянік, Галичина. Полишив у смутку дружину, дітей і внуків. Похорон відбувся 27 вересня 1965 р. з церкви св. Михаїла, а відтак на цвинтар Кальварія.
Вічна Йому Пам'ять!
М. Масник, предс.
І. Шестак, секр.

МАКАР ПРИХОДЬКО, член Т-ва Запорозька Січ — 245 Відд. УНС в Трентоні, Н. Дж., помер 6 вересня 1965 р. на 67-му році життя. Покійний походив з Фастова, Київська обл. Залишив в смутку дружину Параскевію, дочку Ольгу на Україні, 4 внуки, брата і сестру. Похорон відбувся 11 вересня 1965 р. на місцевий цвинтар Укр. Православної Церкви св. Тройці в Трентоні, Н. Дж.
Вічна Йому Пам'ять!
М. Мартиненко, секр.

АНДРІЙ СТАХІВ, член Б-ва св. І. Хрестителя — 256 Відділ УНС в Рівергед, Л. Ай., Н. Й., помер 15 серпня 1965 р. на удар серця. Покійний прожив 48 роки. Полишив в смутку батька, сестру і брата. Похорон відбувся 19-го серпня 1965 р. з пох. заведення до Укр. Кат. Церкви, а відтак на цвинтар св. Ів. Хрестителя при участи родини, приятелів і знайомих.
Вічна Йому Пам'ять!
О. Недошитко, секр.

ПІНКОВСЬКИЙ АНТІН, член Т-ва Запорозька Січ — 367 Відд. УНС в Рочестері, Н. Й., помер 8 жовтня 1965 р. на 79 році життя. Покійний нар. 24 грудня 1886 р. в с. Трибухівці, пов. Русятин, Зах. Україна. До Т-ва і УНС приступив 16 жовтня 1938 р., де був активним членом й урядником довгі роки. Полишив у смутку дружину Варвару. Похорон відбувся 11 жовтня 1965 р. з похоронного заведення до церкви св. Йосафата, а відтак на цвинтар Голі Сепулкер, при участи дружини, знайомих й членів Товариства.
Вічна Йому Пам'ять!
Вас. Попович, секр.

ПЕТРО ТЕЛЮК, член Б-ва Пресвятої Тройці — 320-ий Відд. УНС в Балтиморі, Мд., помер 3 жовтня 1965 р. на 65 році життя. Покійний походив з с. Малковиці, пов. Городок Ягайлонський, Зах. Україна. Полишив в смутку дружину Марію та 3 сини Івана, Володимира та Григорія. Похорон відбувся 7 жовтня 1965 р. з похоронного заведення при участи родини, приятелів та членів Відділу до Укр. Кат. Церкви св. Михаїла, а відтак на цвинтар св. Михаїла.
Вічна Йому Пам'ять!
Ів. Малко, секр.

ЮЛІЯ КИКІШ, членка Б-ва св. о. Николая — 106 Відд. УНС в Шикаго, Ілл., померла 24 вересня 1965 р. на 74 році життя. Народжена в с. Коковець, Підгайці, пов. Тернопіль, Галичина. До ЗДА прибула 1951 р., до УНСоюзу вступила 1951 р. Покійна полишила у великому смутку 2 синів Дмитра з друж. Марією, Петра з друж. Марією і внуків Ярослава і Люсіл, дочку Теклю зам. за Іваном Скоробагач і внука Олексу. Похорон відбувся 27 вересня 1965 р. з пох. заведення до Катедри св. о. Николая при участи родини, кревних, знайомих і членів 106 Відд., а відтак на цвинтар св. о. Николая, Ґіґґінс Ровд і Десплейн Ривер.
Вічна Їй Пам'ять!
Г. Дацьків, секр.

ТАРЗАН, ч. 5516. Назад до Зімби!

Носії турбувалися цією переміною Марія. Але їх швидко заспокоїв Воллес...

— Так він подібний до бвана Тарзана. Це така думка, бо ми хочемо влаштувати жарт!

— А тепер... Назад до Зімби, найвищої жреиці, до неполіченого багатства!!!